Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

8 päivänä maaliskuuta 2016*

Muutoksenhaku — Valtiontuki — Kreikan maatalouden vakuutusjärjestelmästä vastaavan viraston (ELGA) vuosina 2008 ja 2009 maksamat korvaukset — Päätös, jossa tuet todetaan sisämarkkinoille soveltumattomiksi ja määrätään perimään ne takaisin — Valtiontuen käsite — SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohta — Maatalousalan valtiontukia koskevat suuntaviivat — Perusteluvelvollisuus — Selvitysaineiston ottaminen huomioon vääristyneellä tavalla

Asiassa C-431/14 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 19.9.2014,

Helleenien tasavalta, asiamiehinään I. Chalkias ja A. Vasilopoulou,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään A. Bouchagiar, R. Sauer ja D. Triantafyllou,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti A. Tizzano, joka hoitaa presidentin tehtäviä, jaostojen puheenjohtajat L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Arabadjiev (esittelevä tuomari), C. Toader, D. Šváby ja C. Lycourgos sekä tuomarit A. Rosas, E. Juhász, M. Safjan, M. Berger, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: hallintovirkamies I. Illéssy,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 6.10.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.10.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

tuomion

1 Helleenien tasavalta vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen 16.7.2014 antaman tuomion Kreikka v. komissio (T-52/12, EU:T:2014:677; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla tämä hylkäsi Helleenien tasavallan kanteen, jossa vaadittiin Kreikassa maatalouden vakuutusjärjestelmästä vastaavan viraston (ELGA) vuosina 2008 ja 2009 maksamista korvauksista 7.12.2011 annetun komission päätöksen 2012/157/EU (EUVL 2012, L 78, s. 21; jäljempänä riidanalainen päätös) kumoamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

2 Euroopan komission 17.12.2008 tilapäisistä yhteisön puitteista valtiontukitoimenpiteille rahoituksen saatavuuden turvaamiseksi tämänhetkisessä finanssi- ja talouskriisissä antaman tiedonannon (EUVL 2009, C 16, s. 1; jäljempänä tilapäiset puitteet) 4.1 kohdassa todetaan seuraavaa:

”– –

Komissio ottaa huomioon tämänhetkisen finanssikriisin vakavuuden ja sen vaikutukset jäsenvaltioiden kokonaistalouteen ja katsoo, että tietynlaiset valtiontuet ovat perusteltuja ja niitä voidaan vaikeuksien ratkaisemiseksi pitää rajoitetun ajan yhteismarkkinoille soveltuvina [SEUT 107] artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla.

3 Tilapäisten puitteiden 4.2.2 kohdan kolmannessa alakohdassa todetaan seuraavaa:

”Komissio pitää tällaista valtiontukea yhteismarkkinoille soveltuvana [SEUT 107] artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

– –

h) Tukiohjelmaa ei sovelleta maataloustuotteiden alkutuotannon alalla toimiviin yrityksiin. – –”

4 Tilapäisten puitteiden 7 kohdassa todetaan seuraavaa:

”– –

”Valtiontuen sääntöjenvastaisuuden arvioinnissa sovellettavien sääntöjen määräytymisestä annetun komission ilmoituksen [EYVL 2002, C 119, s. 22] mukaisesti komissio soveltaa ilmoittamattomaan tukeen

a) tätä tiedonantoa, jos tuki annetaan 17 päivän joulukuuta 2008 jälkeen;

b) muissa tapauksissa tuen myöntämishetkellä sovellettuja suuntaviivoja.

– –”

5 Tilapäisiä puitteita on muutettu Euroopan unionin virallisessa lehdessä 31.10.2009 julkaistulla komission tiedonannolla (C 261, s. 2; jäljempänä muutetut tilapäiset puitteet). Kyseisen tiedonannon 1 kohdan mukaan:

”– –

[Tilapäisten puitteiden] 4.2 kohdassa vahvistettua mahdollisuutta myöntää rajoitettu määrä yhteismarkkinoille soveltuvaa tukea ei sovelleta maataloustuotteiden alkutuotannon alalla toimiviin yrityksiin. Lainansaanti on kuitenkin yhä vaikeampaa viljelijöille finanssikriisin vuoksi.

– – on aiheellista vahvistaa maataloustuotteiden alkutuotannon alalla toimiville yrityksille erillinen yhteismarkkinoille soveltuvan tuen enimmäismäärä."

6 Muutettujen tilapäisten puitteiden 4.2.2 kolmannessa alakohdassa todetaan näin ollen seuraavaa:

"Komissio pitää tällaista valtiontukea yhteismarkkinoille soveltuvana [SEUT 107] artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

– –

h) – – Jos tukea myönnetään maataloustuotteiden alkutuotannon alalla toimiville yrityksille – – raha-avustuksen (tai bruttoavustusekvivalentin) suuruus saa olla enintään 15 000 euroa yritystä kohti. – –"

7 Muutetut tilapäiset puitteet tulivat voimaan 28.10.2009.

Kreikan oikeus

8 Kreikan maatalousvakuutuslaitoksen organisaatiosta ja toiminnasta sekä muista määräyksistä annetulla lailla 1790/1988 (FEK A' 134/20.6.1988; jäljempänä vuoden 1988 laki) perustettiin "Kreikan maatalouden vakuutusjärjestelmästä vastaava virasto" -niminen yleishyödyllinen elin (ELGA). ELGA on kokonaan valtion omistama yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, jonka tehtäviin kuuluu muun muassa maatilojen kasvi- ja kotieläintuotannon sekä kasvi- ja eläinkannan vakuuttaminen luonnonuhkista johtuvien vahinkojen varalta.

9 Vuoden 1988 lain, sellaisena kuin sitä sovelletaan nyt käsiteltävässä asiassa, 3a §:n mukaan ELGA:n vakuutusjärjestelmä on pakollinen ja kattaa luonnonuhat.

10 Vuoden 1988 lain, sellaisena kuin sitä sovelletaan nyt käsiteltävässä asiassa, 5a §:n mukaan kyseisen vakuutusjärjestelmän piiriin kuuluvien maataloustuottajien on maksettava ELGA:lle erityinen vakuutusmaksu. Kyseisessä säännöksessä säädetään seuraavaa:

"1. ELGA:lle on maksettava erityinen vakuutusmaksu seuraavista kansallisen maataloustuotannon tuotteista ja sivutuotteista:

a) kasvi- ja eläinperäiset tuotteet – –

– –

3. Erityisen vakuutusmaksun suuruus on 2 prosenttia kasviperäisistä tuotteista ja 0,5 prosenttia eläinperäisistä tuotteista. – – Nämä prosenttiosuudet lasketaan kyseisten tuotteiden arvosta.

– –

7. – – laissa määriteltyjen maksuvelvollisten on maksettava – – erityinen vakuutusmaksu toimivaltaiselle veroviranomaiselle.

8. – – erityisen vakuutusmaksun ovat velvolliset maksamaan toimivaltaiselle veroviranomaiselle ne henkilöt, joilla on – – velvollisuus antaa maataloustuotannon tuotteiden ja sivutuotteiden osto- tai myyntilaskuja – –

– –

15. Jos maataloustuotteet ostetaan suoraan tuottajalta ja jos niiden hinta maksetaan tälle pankin kautta maksutoimeksiannon välityksellä, kyseisen pankin on säilytettävä erityinen vakuutusmaksu ja tilitettävä se ELGA:lle – –

16. ELGA:n erityisestä vakuutusmaksusta saamat tulot, jotka veroviranomaiset perivät, sisältyvät valtion talousarvioon valtion tuloina ja ne kirjataan erityisen tulo-otsakkeen alle. Kyseiset tulot tilitetään ELGA:lle maatalousministeriön talousarviosta myöntämällä ELGA:lle vuosittain tulojen suuruinen määräraha tämän kyseiselle ministeriölle tekemän ehdotuksen perusteella. Valtio pidättää veroviranomaisten ELGA:ta varten kantamista erityisistä vakuutusmaksuista kahden (2) prosentin suuruisen määrän kantopalkkiona. Samoin valtio pidättää näistä veroviranomaisten kantamista määristä kyseisen maksun maksamiseen velvollisten henkilöiden antamien tuottoilmoitusten ja muiden maksunkantoon liittyvien asiakirjojen perusteella kolmen (3) prosentin suuruisen määrän maksun vahvistamisen perusteella – –”

Asian tausta ja riidanalainen päätös

11 Sen jälkeen, kun suuri joukko kreikkalaisia maataloustuottajia oli tammikuussa 2009 osoittanut mieltään heille vuoden 2008 epäsuotuisista sääolosuhteista aiheutuneiden menetysten vuoksi, Helleenien tasavalta sääti poikkeuksellisten korvausten maksamisesta maataloustuotannolle aiheutuneista vahingoista annetulla talous- ja valtiovarainministerin sekä maaseudun kehittämis- ja elintarvikeasioista vastaavan ministerin 30.1.2009 antamalla ministerien yhteisellä päätöksellä nro 262037 (FEK B’ 155/2.2.2009; jäljempänä ministerien yhteinen päätös), että ELGA maksaisi määrältään 425 miljoonan euron poikkeukselliset korvaukset tuottajille. Kyseisestä päätöksestä ilmeni, että sen soveltamisesta aiheutuneet, ELGA:n talousarviota rasittaneet kustannukset rahoitettaisiin ELGA:n ottamalla, valtion takaamalla pankkilainalla.

12 Helleenien tasavalta ilmoitti komissiolle vastauksena tämän tietojensaantipyyntöön lähettämässään 20.3.2009 päivätyssä kirjeessä, että ELGA oli maksanut vuonna 2008 maanviljelijöille kokonaismäärältään 386 986 648 euron suuruiset korvaukset vakuutuksen kattamista vahingoista. Tämä summa katettiin osin tuottajien maksamilla 88 353 000 euron suuruisilla vakuutusmaksuilla ja osin ELGA:n ottamalla 444 miljoonan euron suuruisella, valtion takaamalla pankkilainalla, jonka takaisinmaksuaika oli 10 vuotta.

13 Komissio aloitti 27.1.2010 tekemällään päätöksellä SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn asiassa C 3/10 (ex NN 39/09) (EUVL C 72, s. 12), joka koski ELGA:n vuosina 2008 ja 2009 maksamia korvauksia (jäljempänä kyseiset tuet). Komissio antoi 7.12.2011 riidanalaisen päätöksen.

14 Riidanalaisen päätöksen päätösosan sanamuoto on seuraava:

”1 artikla

1. Kreikassa [ELGA:n] maataloustuotteiden tuottajille vuosina 2008 ja 2009 maksamat korvaukset ovat valtiontukia.

2. Pakollisesta vakuutusjärjestelmästä vuonna 2008 myönnetyt korvaukset soveltuvat sisämarkkinoille niiden 349 493 652,03 euron suuruisten tukien osalta, jotka ELGA myönsi tuottajille niiden kasvituotannolle aiheutuneiden menetysten kompensoimiseksi, sekä karhujen kasvituotannolle aiheuttamien menetysten kompensoimiseksi myönnettyjen 91 500 euron suuruisten tukien ja edellä mainittujen tukien yhteydessä toteutettuihin korjaustoimiin liittyvien tukien osalta. Tukien loppuosaa vastaavat korvaukset, jotka maksettiin vuonna 2008 erityisestä vakuutusjärjestelmästä, eivät sovellu sisämarkkinoille.

3. Yhteensä 27 614 905 euron suuruiset korvaukset, jotka myönnettiin vuonna 2009 [ministerien yhteisellä päätöksellä], soveltuvat sisämarkkinoille.

Yhteensä 387 404 547 euron suuruiset korvaukset, jotka myönnettiin tuottajille 28 päivän lokakuuta 2009 jälkeisinä ajankohtina, eivät sovellu sisämarkkinoille. Tämä päätelmä ei vaikuta tukiin, jotka täyttivät myöntämisensä aikaan kaikki [SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maataloustuotteiden tuotannon alalla annetussa] asetuksessa (EY) N:o 1535/2007 [(EUVL L 337, s. 35)] asetetut edellytykset.

2 artikla

1. [Helleenien tasavallan] on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitettujen sisämarkkinoille soveltumattomien [ja sääntöjenvastaisesti jo käyttöön otettujen] tukien perimiseksi takaisin tuensaajilta.

_ _”

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

15 Helleenien tasavalta nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 8.2.2012 jättämällään kannekirjelmällä kanteen, jossa se vaati riidanalaisen päätöksen kumoamista. Helleenien tasavalta esitti samana päivänä kirjaamoon jättämällään erillisellä asiakirjalla SEUT 278 ja SEUT 279 artiklaan perustuvan välitoimihakemuksen, jossa se vaati riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä. Riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanoa määrättiin lykättäväksi unionin yleisen tuomioistuimen presidentin määräyksellä Kreikka v. komissio (T-52/12 R, EU:T:2012:447) siltä osin kuin kyseisessä päätöksessä velvoitettiin Helleenien tasavalta perimään sen 1 artiklassa tarkoitetut sisämarkkinoille soveltumattomat tuet takaisin tuensaajilta.

16 Helleenien tasavalta esitti riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevan kanteensa tueksi seitsemän kanneperustetta. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisella tuomiolla kanteen kokonaisuudessaan.

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset

17 Helleenien tasavalta esitti unionin tuomioistuimen kirjaamoon 30.9.2014 jättämällään hakemuksella SEUT 278 ja SEUT 279 artiklaan perustuvan välitoimihakemuksen, jossa se vaati muun muassa, että unionin tuomioistuin lykkäisi valituksenalaisen tuomion täytäntöönpanoa siihen asti, kunnes se antaisi valitusta koskevan tuomion.

18 Mainittu välitoimihakemus hylättiin unionin tuomioistuimen varapresidentin antamalla määräyksellä Kreikka v. komissio (C-431/14 P-R, EU:C:2014:2418), sillä perusteella, ettei fumus boni juris -edellytys täyttynyt.

19 Helleenien tasavalta pyysi unionin tuomioistuimen kirjaamoon 2.3.2015 toimittamallaan kirjeellä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 16 artiklan kolmannen kohdan nojalla, että unionin tuomioistuin kokoontuisi suurena jaostona. Pyyntö hyväksyttiin.

20 Helleenien tasavalta vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion ja riidanalaisen päätöksen sekä

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

21 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin

— jättää valituksen tutkimatta tai hylkää sen perusteettomana, ja

— velvoittaa Helleenien tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

Ensimmäinen valitusperuste, joka liittyy valtiontuen käsitteeseen, perusteluvelvollisuuteen ja selvitysaineiston huomioon ottamiseen vääristyneellä tavalla

Asianosaisten lausumat

22 Helleenien tasavalta moittii unionin yleistä tuomioistuinta ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa siitä, että se oli sivuuttanut SEUT 107 artiklan 1 kohdan, koska se oli ottanut tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla ja luonnehtinut ne virheellisesti katsoessaan, että ELGA:lta vuosina 2008 ja 2009 korvauksia saaneiden maanviljelijöiden kyseisinä vuosina maksamat pakolliset vakuutusmaksut olivat valtion varoja.

23 Ensinnäkin unionin yleinen tuomioistuin on sen mukaan tukeutunut tuomioon Freskot (C-355/00, EU:C:2003:298) päätellessään, että kyseiset tuet olivat valtiontukea. Mainitun tuomion 87 kohdassa todetaan kuitenkin päinvastoin, ettei yhteisöjen tuomioistuimella ollut tiedossaan tarpeellisia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja vastatakseen siihen, oliko ELGA:n luonnonuhkien varalta olevan pakollisen vakuutusjärjestelmän nojalla suorittamia korvauksia pidettävä valtiontukena.

24 Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin oli väärässä katsoessaan, etteivät maanviljelijöiden maksamat vakuutusmaksut olleet yksityisiä varoja sen vuoksi, että vuoden 1988 lain 5a §:n mukaan ne kirjattiin kirjanpitoon valtion tuloina. Helleenien tasavalta toteaa kyseisestä pykälästä ilmenevän, että valtio tai pankit kantoivat ELGA:lle tulevan erityisen vakuutusmaksun ennen kuin se tilitettiin ELGA:lle.

25 Erityinen vakuutusmaksu ei näet muutu valtion varoiksi sen vuoksi, että lainsäätäjä vahvistaa menettelytavat, joiden mukaisesti kyseinen valtion kantama maksu tilitetään ELGA:lle. Jos tällainen tulkinta hyväksyttäisiin, kyseisen maksun luokitteleminen yksityisiksi tai julkisiksi varoiksi riippuisi nimittäin sen kantamistavasta, ja tällöin valtion kantamat maksut olisi syytä erottaa maksuista, jotka kannetaan pankkien välityksellä ja tilitetään ELGA:lle. Toisaalta jos valtio kantaisi kyseiset varat olematta velvollinen tilittämään niitä kokonaisuudessaan edelleen, se ei olisi vuoden 1988 lain 5a §:n 16 momentissa säätänyt perivänsä tästä palkkion.

26 Valtio tai pankit ovat näin ollen vain pelkkiä erityisen vakuutusmaksun välittäjiä tai sen kantamisesta palkkion saavia tahoja. Kyseinen maksu on yksinomaan ELGA:n tuloa, eikä se kuulu julkisen valvonnan alaisuuteen, vaan pankit ja valtio pelkästään kantavat sen, jotta se voitaisiin tilittää ELGA:lle, ilman, että se koskaan olisi ollut toimivaltaisen viranomaisen käytettävissä.

27 Ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa Helleenien tasavalta moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei tämä noudattanut perusteluvelvollisuuttaan jättäessään vastaamatta perusteluun, jonka mukaan erityiset vakuutusmaksut olisi pitänyt vähentää takaisin perittävien valtiontukien määrästä, sillä – kun otetaan huomioon, että väitettyjen tukien saajina olevat maanviljelijät olivat maksaneet ne vuosina 2008 ja 2009 – ne eivät täyttäneet taloudellisen edun olemassaoloon liittyvää edellytystä.

28 Toissijaisesti Helleenien tasavalta väittää, että unionin yleinen tuomioistuin sovelsi mainittua edellytystä väärin asian tosiseikkoihin, sillä korvausten maksaminen vaikutti mainittujen maksujen olemassaolon vuoksi vain rajoitetusti – tai ei vaikuttanut ollenkaan – kilpailuun. Unionin yleinen tuomioistuin oli arvioinnillaan tulkinnut riidanalaista päätöstä jopa reformatio in pejus -kieltoa koskevan periaatteen vastaisesti.

29 Komissio väittää, ettei perustelua, jonka mukaan tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, voida ottaa tutkittavaksi, ja se kiistää tämän valitusperusteen molempien osien perusteltavuuden.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

30 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisen osan osalta on ensinnäkin muistutettava, siltä osin kuin kyse on siinä esitetystä perustelusta, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla, että SEUT 256 artiklasta ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisestä kohdasta ilmenee, että ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen yhtäältä määrittämään ratkaisun perustaksi asetettavan tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa määritetyn tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi unionin yleiselle tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta, ja toisaalta arvioimaan tätä tosiseikastoa (tuomio General Motors v. komissio, C-551/03P, EU:C:2006:229, 51 kohta ja tuomio ThyssenKrupp Nirosta v. komissio, C-352/09 P, EU:C:2011:191, 179 kohta).

31 Näin ollen on niin, että lukuun ottamatta sitä tapausta, että unionin yleiselle tuomioistuimelle esitetty selvitysaineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tosiseikkojen arviointi ei ole oikeuskysymys, joka sinänsä kuuluu unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (tuomio Archer Daniels Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients v. komissio, C-397/03 P, EU:C:2006:328, 85 kohta ja tuomio ThyssenKrupp Nirosta v. komissio, C-352/09 P, EU:C:2011:191, 180 kohta).

32 Valittajan, joka väittää unionin yleisen tuomioistuimen ottaneen selvitysaineiston huomioon vääristyneellä tavalla, on SEUT 256 artiklan, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 168 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan ilmoitettava täsmällisesti ne seikat, jotka se katsoo unionin yleisen tuomioistuimen ottaneen huomioon vääristyneellä tavalla, ja näytettävä toteen ne arviointivirheet, joiden takia unionin yleinen tuomioistuin on valittajan mukaan päätynyt niiden ottamiseen huomioon vääristyneellä tavalla. Unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä on lisäksi katsottu, että vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen on ilmettävä asiakirja-aineistosta selvästi ilman, että tosiseikastoa ja selvitystä on tarpeen ryhtyä arvioimaan uudelleen (tuomio Lafarge v. komissio, C-413/08 P, EU:C:2010:346, 16 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio Itävalta v. Scheucher-Fleisch ym., C-47/10 P, EU:C:2011:698, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 122–128 ja 130–132 kohdassa seuraavaa:

”122 Komissio on [riidanalaisessa] päätöksessä muistuttanut yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossa Freskot [(C-355/00, EU:C:2003:298)] jo todenneen, että ’pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä säädet[tiin] selvästi, että ELGA:n suorittamat korvaukset rahoitet[tiin] valtion

varoista ja että ne [oli] katsottava suoritetun valtion lukuun yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetussa mielessä (ks. mm. tuomio Ranska v. komissio, C-482/99, [EU:C:2002:294,] 24 kohta)' (58 perustelukappale).

123 Tältä osin komissio totesi, että

'– – vuoden 1988 lain 5a §:stä – – ja muista Kreikan voimassa olevan lainsäädännön säännöksistä seuraa, että ELGA:n erityisestä vakuutusmaksusta saamat tulot, jotka veroviranomaiset perivät, sisältyvät valtion talousarvioon valtion tuloina, ja ne tilitetään ELGA:lle maatalousministeriön (nykyinen maaseudun kehittämisestä ja elintarvikkeista vastaava ministeriö) talousarviosta. Tämän vuoksi se seikka, että kyseiset maksut kirjataan valtion tuloiksi, on riittävä peruste sille, että ELGA:n suorittamat korvaukset katsotaan valtion varoista maksetuiksi' (58 perustelukappale).

124 Nämä toteamukset, joita Helleenien tasavalta ei ole kiistänyt, riittävät siihen, että maanviljelijöiden vakuutusmaksuja vastaavaa korvausten osaa on pidettävä valtion varoina ja valtion lukuun suoritettuna.

125 Näin ollen ja toisin kuin Helleenien tasavalta väittää, maanviljelijöiden vakuutusmaksuja vastaavaa korvausten osaa ei voida pitää yksityisinä varoina. Näin se seikka, että osa vuonna 2008 maksetuista korvauksista rahoitettiin maanviljelijöiden vakuutusmaksuilla, ei estä katsomasta, että kyse on valtiolle kuuluvilla varoilla rahoitetuista valtiotuista.

126 Lisäksi ja toisin kuin Helleenien tasavalta väittää, valtiontukena ei ole pidetty maanviljelijöiden maksamia vakuutusmaksuja vaan vuonna 2008 maksettuja korvauksia. Tässä suhteessa on syytä muistuttaa, että ensimmäisen ja toisen kanneperusteen yhteydessä on todettu, ettei toimenpiteiden korvaava luonne eikä se seikka, että niitä perusteltiin sosiaalisella tavoitteella, estäneet ELGA:n maksamien korvausten katsomista eduiksi.

127 Lisäksi Helleenien tasavalta myöntää, että maanviljelijöiden maksamia vakuutusmaksuja ei ole suhteutettu riskiin ja että on mahdollista, että jotkut maanviljelijät maksavat vakuutusmaksun, mutta eivät saa ELGA:n maksamia korvauksia. Vuonna 2008 maksetut korvaukset eivät siis riippuneet maanviljelijöiden maksamista vakuutusmaksuista ja ne olivat etu, jota tuensaajayritys ei olisi voinut saada normaaleissa markkinaolosuhteissa.

128 Edellä lausutusta seuraa, että komissio on ollut oikeassa katsoessaan, että ELGA:n vuonna 2008 maksamat korvaukset olivat valtion varoilla rahoitettuja etuja, vaikka ne rahoitettiinkin osittain maanviljelijöiden maksamilla vakuutusmaksuilla. Helleenien tasavalta ei ole näyttänyt toteen, että komissio teki virheen katsoessaan nämä korvaukset valtiontueksi.

– –

130 [Riidanalaisesta] päätöksestä ilmenee, että ELGA maksoi vuonna 2009 yhteensä 415 019 452 euron suuruiset korvaukset ministerien yhteisen päätöksen perusteella. On syytä muistuttaa, että ministerien yhteisellä päätöksellä vahvistettiin 425 miljoonan euron suuruisten korvausten maksaminen poikkeuksellisesti vuonna 2008 aiheutuneista vahingoista ja se, että ELGA ottaisi nämä korvaukset maksaakseen koko tämän summan kattavan, valtion takaaman pankkilainan – –.

131 Tästä seuraa, että komissio on ollut oikeassa todetessaan, ettei vuonna 2009 maksettuja korvauksia ollut rahoitettu ELGA:n pakollisen vakuutusjärjestelmän perusteella maksetuilla vakuutusmaksuilla – –.

132 Näin ollen ja toisin kuin Helleenien tasavalta väittää, maanviljelijöiden vuonna 2009 pakollisen vakuutusjärjestelmän perusteella maksamilla vakuutusmaksuilla ei voida katsoa rahoitetun osaa vuonna 2009 maksetuista tuista."

34 Edellä mieliin palautetut unionin yleisen tuomioistuimen arvioinnit huomioiden on heti aluksi hylättävä väite, jonka mukaan tosiseikat oli otettu huomioon vääristyneellä tavalla, koska Helleenien tasavalta ei ole perusteluillaan näyttänyt toteen, että vääristely ilmenisi selvästi asiakirja-aineistosta.

35 Toiseksi väitteestä, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin olisi luonnehtinut väärin tosiseikat, on syytä todeta, että sen jälkeen, kun unionin yleinen tuomioistuin oli ensin valituksenalaisen tuomion 126 kohdassa todennut, ettei valtiontukena ollut pidetty maanviljelijöiden maksamia erityisiä vakuutusmaksuja vaan ELGA:n maksamia korvauksia, ja kyseisen tuomion 127 kohdassa katsonut, että vuonna 2008 maksetut korvaukset eivät riippuneet kyseisistä vakuutusmaksuista, ja lopuksi mainitun tuomion 130–132 kohdassa korostanut, ettei vuonna 2009 maksettuja korvauksia ollut rahoitettu vakuutusmaksuilla vaan tässä tarkoituksessa otetulla, valtion takaamalla pankkilainalla, se saattoi oikeudellista virhettä tekemättä päätellä, että nämä korvaukset olivat valtion varoilla rahoitettuja etuja.

36 Kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä myöskään tukeutuessaan valituksenalaisen tuomion 122 kohdassa tuomion Freskot (C-355/00, EU:C:2003:298) 81 kohtaan, sillä viimeksi mainitussa kohdassa todettiin vuoden 1988 lain 5a §:n aikaisemmasta versiosta, joka vastaa kuitenkin aineellisesti sen tässä asiassa sovellettavaa versiota, että kyseisessä ”lainsäädännössä säädet[tiin] selvästi, että ELGA:n suorittamat korvaukset rahoitet[tiin] valtion varoista ja että ne [oli] katsottava suoritetun valtion lukuun yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetussa mielessä”.

37 Lisäksi on syytä todeta, ettei Helleenien tasavalta kiistä, että erityiset vakuutusmaksut sisällytettiin veroviranomaisten kantamilta osiltaan valtion talousarvioon.

38 Ensimmäisen valitusperusteen toisesta osasta on syytä muistuttaa, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin yleisen tuomioistuimen Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 36 artiklaan ja 53 artiklan ensimmäiseen kohtaan perustuva velvollisuus perustella tuomiot ei velvoita sitä esittämään selvitystä, jossa seurattaisiin tyhjentävästi ja kohta kohdalta kaikkia riidan asianosaisten esittämiä päätelmiä. Perustelut voivat siten olla implisiittisiä, kunhan asianosaiset saavat niiden avulla selville perusteet, joihin unionin yleinen tuomioistuin tukeutuu, ja unionin tuomioistuimella on niiden avulla käytettävissään riittävät tiedot, jotta se kykenee harjoittamaan valvontaansa valituksen yhteydessä (ks. mm. tuomio A2A v. komissio, C-320/09 P, EU:C:2011:858, 97 kohta).

39 Unionin yleinen tuomioistuin totesi tässä tapauksessa valituksenalaisen tuomion 126 kohdassa, että toisin kuin Helleenien tasavalta oli väittänyt, valtiontukena ei pidetty maanviljelijöiden maksamia vakuutusmaksuja vaan ELGA:n vuonna 2008 maksamia korvauksia.

40 Samassa 126 kohdassa se lisäksi viittasi ensimmäisen ja toisen kanneperusteen yhteydessä suorittamaansa tarkasteluun. Tässä tarkastelussa unionin yleinen tuomioistuin täsmensi valituksenalaisen tuomion 70 kohdassa, ”ettei se seikka, että ELGA:n vuonna 2009 maksamilla korvauksilla pyrittiin korvaamaan maataloustuotannolle epäsuotuisista sääolosuhteista aiheutuneet vahingot, sul[kenut] pois edun olemassaoloa eikä estä[nyt] pitämästä niitä valtiontukena”, ja sen 102 kohdassa, ”että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kilpailu vääristyy, jos toimenpiteellä kevennetään tuensaajayrityksen kustannuksia ja näin vahvistetaan sen asemaa kilpaileviin yrityksiin nähden”.

41 Näin ollen on todettava, että valituksenalaisen tuomion perustelut ovat tämän tuomion 38 kohdassa mieliin palautettujen vaatimusten mukaiset.

42 Todettuaan ensin, että vuosina 2008 ja 2009 maksetut korvaukset eivät riippuneet maanviljelijöiden maksamista vakuutusmaksuista, unionin yleinen tuomioistuin saattoi oikeudellista virhettä tekemättä päätellä, että nämä korvaukset olivat etu, jota tuensaajayritys ei olisi voinut saada normaaleissa markkinaolosuhteissa, ja ne siis vaikuttivat kilpailuun.

43 Kun näet otetaan huomioon, etteivät maanviljelijöiden maksamat vakuutusmaksut olleet yhteydessä niiden saamiin korvauksiin, ei voida katsoa, että nämä vakuutusmaksut olisivat olleet erityisiä kustannuksia, jotka rasittivat etua, joka tässä tapauksessa muodostui kyseisten korvausten maksamisesta, eikä myöskään, että mainitut vakuutusmaksut olisivat liittyneet kyseisen edun perustamiseen. Siten unionin yleinen tuomioistuin saattoi perustellusti todeta, että komissio oli tässä tapauksessa ollut oikeassa, kun se oli SEUT 107 artiklan 1 kohdan nojalla kieltäytynyt kuittaamasta mainittua etua kyseisillä vakuutusmaksuilla (ks. vastaavasti tuomio France Télécom v. komissio, C-81/10 P, EU:C:2011:811, 43 ja 48 kohta).

44 Ensimmäinen valitusperuste on näin ollen osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste, joka liittyy valtiontuen käsitteeseen ja perusteluvelvollisuuteen

Asianosaisten lausumat

45 Helleenien tasavalta moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä hylkäsi sen ensimmäisen ja toisen kanneperusteen tukeutuen vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan valtiontukena pidetään sellaisia toimenpiteitä, jotka muodossa tai toisessa ovat omiaan suosimaan yrityksiä välittömästi tai välillisesti tai joita on pidettävä sellaisena taloudellisena etuna, jota edunsaajayritys ei olisi saanut normaaleissa markkinaolosuhteissa (tuomio Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, 84 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Näin päätellessään unionin yleinen tuomioistuin oli näet sivuuttanut sen seikan, että mainitut periaatteet pätevät vain normaaleissa markkinaolosuhteissa ja taloudellisissa tilanteissa mutta eivät sellaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka vallitsivat Kreikan taloudessa vuonna 2009.

46 Unionin yleisen tuomioistuimen olisi Helleenien tasavallan mukaan pitänyt tässä poikkeuksellisessa yhteydessä tulkita ja soveltaa SEUT 107 artiklaa toisin ja sen olisi pitänyt etenkin arvioida, olivatko Kreikan maanviljelijät todellakin saaneet etua vuonna 2009 maksetuista korvauksista ja asetettiinko ne niillä edullisempaan asemaan niiden harjoittaessa liiketoimintaansa Euroopan unionissa.

47 Koska Kreikan taloudessa piti mainitun ajanjakson aikana toteuttaa koko joukko talouden vakauttamiseen tähtääviä toimenpiteitä, kuten maanviljelijöiden liikaverotus, erityisten maksujen ja solidaarisuusmaksujen käyttöönotto, hyvinvointivaltion purkaminen, arvonlisäveron korottaminen, lämmitysöljyn hinnan nostaminen tai palkkojen ja eläkkeiden alentaminen, kaikenlainen ”taloudellinen etu”, jota maanviljelijät olisivat voineet saada ELGA:lta, mitätöityi heti alkuunsa.

48 Unionin yleinen tuomioistuin oli nimittäin jättänyt tutkimatta, voiko ministeriöiden yhteisellä päätöksellä toteutettujen toimien taloudellinen vaikutus tällaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa tosiasiallisesti vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja uhata vääristää kilpailua. Erityisesti olisi pitänyt määrittää, olivatko nämä poikkeukselliset olosuhteet omiaan muuttamaan vähämerkityksistä tukea, joka ei vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailuun, koskevan järjestelmän soveltamisedellytyksiä.

49 Lopuksi ja toissijaisesti Helleenien tasavalta väittää, ettei unionin yleinen tuomioistuin ollut kaikilta osilta tutkinut sen esittämiä perusteluja.

50 Komission katsoo, ettei tätä valitusperustetta voida ottaa tutkittavaksi ja että se on perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

51 Ensimmäisen oikeusasteen asiakirja-aineistosta ilmenee, ettei Helleenien tasavallan unionin tuomioistuimelle esittämiä perusteluja, joiden mukaan tämän tuomion 45 kohdassa mainittua, valtiontuen käsitteeseen liittyvää unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ei voitaisi soveltaa nyt esillä olevassa asiassa Helleenien tasavallassa vuonna 2009 vallinneiden poikkeuksellisten taloudellisten olosuhteiden vuoksi, ole esitetty unionin yleisessä tuomioistuimessa.

52 Helleenien tasavalta nimittäin moitti komissiota ensimmäisessä oikeusasteessa siitä, että tämä oli riidanalaisessa päätöksessä riittämättömästi selittänyt, miten asianomaisille maanviljelijöille oli korvausten maksamisella annettu kilpailuetu, joka vaikutti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja jota voitiin tästä syystä pitää valtiontukena, siitä huolimatta, että Kreikan taloudessa oli tuohon aikaan vallalla vakava kriisi.

53 Ei voida katsoa, että Helleenien tasavalta olisi tällaisella perustelullaan esittänyt muun kuin riidanalaisen päätöksen perustelujen puuttumista koskevan väitteen.

54 Näin ollen perustelu, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin olisi sivuuttanut SEUT 107 artiklan 1 kohdan jättäessään toteamatta, ettei korvausten maksamisella Kreikan taloudessa vuonna 2009 vallalla ollut vakava kriisi huomioon ottaen ollut annettu asianomaisille maanviljelijöille minkäänlaista kilpailuetua eikä vaikutettu jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, on uusi.

55 Kyseinen perustelu on tämän vuoksi jätettävä tutkimatta. Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä näet ilmenee, että jos asianosaisella olisi oikeus esittää ensi kertaa vasta unionin tuomioistuimessa peruste, johon se ei ole vedonnut unionin yleisessä tuomioistuimessa, asianosaisella olisi oikeus saattaa unionin tuomioistuimen, jonka toimivalta valitusasioissa on rajallinen, käsiteltäväksi unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltyyn asiaan nähden laajempi asia (ks. vastaavasti tuomio Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco v. komissio ja komissio v. Alliance One International ym., C-628/10 P ja C-14/11 P, EU:C:2012:479, 111 kohta ja tuomio Groupe Gascogne v. komissio, C-58/12 P, EU:C:2013:770, 35 kohta).

56 Tästä seuraa, että toinen valitusperuste voidaan tutkia vain siltä osin kuin Helleenien tasavalta moittii siinä unionin yleistä tuomioistuinta pääasiallisesti siitä, ettei tämä ollut vastannut riidanalaisen päätöksen riittämättömiä perusteluja koskevaan väitteeseen.

57 Tältä osin on todettava, että – kuten tämän tuomion 38 kohdassa on muistutettu – unionin yleisellä tuomioistuimella oleva velvollisuus perustella tuomiot ei velvoita sitä esittämään selvitystä, jossa seurattaisiin tyhjentävästi ja kohta kohdalta kaikkia riidan asianosaisten esittämiä päätelmiä. Perustelut voivat siten olla implisiittisiä, kunhan asianosaiset saavat niiden avulla selville perusteet, joihin unionin yleinen tuomioistuin tukeutuu, ja unionin tuomioistuimella on niiden avulla käytettävissään riittävät tiedot, jotta se kykenee harjoittamaan valvontaansa valituksen yhteydessä (tuomio Isdin v. Bial-Portela, C-597/12 P, EU:C:2013:672, 21 kohta).

58 Tämän tuomion 41 kohdassa on kuitenkin jo todettu, että asianosaiset ja etenkin Helleenien tasavalta ovat valituksenalaisen tuomion perustelujen avulla saaneet selville perusteet, joihin unionin yleinen tuomioistuin on tukeutunut todetessaan, että olemassa on sellainen taloudellinen etu, joka on omiaan vääristämään kilpailua.

59 Tähän on syytä lisätä, että kun unionin yleinen tuomioistuin vastasi väitteeseen, jonka mukaan kilpailua rajoittavaan vaikutukseen ja jäsenvaltioiden väliselle kaupalle aiheutuviin vaikutuksiin liittyvää edellytystä ei ollut riittävästi perusteltu, se täsmensi valituksenalaisen tuomion 108 kohdassa, että ”unionissa vuodesta 2008 lähtien vallalla oleva talouskriisi ei ole sellainen olosuhde, jolla saatettaisiin kyseenalaistaa se seikka, että maatalousala on alttiina voimakkaalle kilpailulle unionissa” ja että

”komissio on lisäksi antanut erityisiä sääntöjä, joiden tarkoituksena on sallia talouskriisin aikana tietyt valtiontuet, erityisesti [tilapäiset puitteet], joilla suljettiin pois mahdollisuus siihen, että maatalouden alkutuotannon alalla myönnettyjen tukien voitaisiin katsoa olevan yhteismarkkinoille soveltuvia”.

60 Tästä seuraa, että toinen valitusperuste on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Kolmas valitusperuste, joka liittyy SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan virheelliseen tulkintaan ja soveltamiseen sekä perusteluvelvollisuuteen

Kolmannen valitusperusteen ensimmäinen osa, joka liittyy SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan väärään tulkintaan ja soveltamiseen

– Asianosaisten lausumat

61 Helleenien tasavalta moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä rikkoi SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohtaa jättäessään tutkimatta, oliko komissio tehnyt ainakin ilmeisen arviointivirheen sen vuoksi, että se oli kieltäytynyt soveltamasta kyseistä määräystä Kreikan taloudessa vallinneista vakavista häiriöistä huolimatta.

62 Unionin yleinen tuomioistuin ei myöskään tutkinut Helleenien tasavallan perusteluja, jotka liittyivät siihen, että komissio oli virheellisesti rajoittanut SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan soveltamisalaa, kun huomioon otettiin Kreikan taloudessa vuonna 2009 vallinneet poikkeukselliset olosuhteet, jotka erosivat tilapäisissä puitteissa tarkoitetuista olosuhteista. Unionin yleinen tuomioistuin oli muutettuihin tilapäisiin puitteisiin tukeutuen kieltäytynyt soveltamasta välittömästi kyseistä määräystä, vaikka se olikin muistuttanut, että komission tiedonantojen pätevyyden edellytyksenä oli se, että ne olivat EUT-sopimuksen määräysten mukaisia.

63 Komission mukaan Helleenien tasavalta vetoaa liian myöhään tosiseikkojen tapahtuma-ajanjaksona vallinneen Kreikan talouskriisin poikkeuksellisiin olosuhteisiin, joita ei näytetty toteen unionin yleisessä tuomioistuimessa. Helleenien tasavalta ei näin ollen voi unionin tuomioistuimessa pätevästi väittää, että näiden toteen näyttämättömien olosuhteiden olisi pitänyt johtaa siihen, että unionin yleinen tuomioistuin päätyy erilaiseen ratkaisuun SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan soveltamisen osalta. Komissio kiistää myös näiden perustelujen perusteltavuuden.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

64 Kolmannen valitusperusteen ensimmäisen osan tutkittavaksi ottamisesta on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen asiakirja-aineistosta ilmenee, että Helleenien tasavalta esitti neljännen kanneperusteensa, jossa se moitti komissiota siitä, että tämä oli käyttänyt väärin harkintavaltaansa ja tulkinnut sekä soveltanut virheellisesti SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohtaa, tueksi todisteita, jotka sen näkemyksen mukaan olivat omiaan osoittamaan erityisesti sen, että vuonna 2009 Kreikan koko taloudessa vallitsi erittäin vakava häiriö.

65 Näin ollen ja kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 32 ja 34 kohdassa toteaa, on niin, että vaikka valituksenalaisen tuomion 185–188 kohdasta ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin pidättyi neljänteen kanneperusteeseen vastatessaan lausumasta siitä, oliko Kreikan taloudessa vuonna 2009 erittäin vakava häiriö, Helleenien tasavallan väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen hylätessään sen perustelun, jonka mukaan SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan soveltaminen nyt esillä olevan tapauksen tosiseikkoihin oli tämän häiriön takia perusteltu, voidaan ottaa tutkittavaksi unionin tuomioistuimessa.

66 Asiasisällön osalta on aluksi muistutettava, että unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 185–188 kohdassa seuraavaa:

”185 Neljännen kanneperusteen yhteydessä esitetyistä väitteistä on todettava, että – toisin kuin Helleenien tasavalta väittää – komission oli tukeuduttava [tilapäisiin puitteisiin] eikä se voinut soveltaa välittömästi SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohtaa sen arvioimiseksi, voitiinko ELGA:n vuonna 2009 maksamien korvausten katsoa soveltuvan sisämarkkinoille Kreikan talouskriisin vuoksi.

186 Oikeuskäytännöstä näet ilmenee, että kun komissio käytännesääntöjä antamalla ja ne julkaisemalla ilmoittaa, että se soveltaa niitä tuosta hetkestä lähtien niissä tarkoitettuihin tilanteisiin, se rajoittaa oman harkintavaltansa käyttämistä eikä voi poiketa näistä säännöistä, tai muuten sen mahdollisesti katsottaisiin loukanneen yleisiä oikeusperiaatteita, kuten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta tai luottamuksensuojan periaatetta (ks. tuomio Saksa ym. v. Kronofrance, [C-75/05 P ja C-80/05 P, EU:C:2008:482], 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio – – Holland Malt v. komissio, C-464/09 P, [EU:C:2010:733], 46 kohta).

187 Valtiontukien erityisalalla komission hyväksymät puitteet ja tiedonannot sitovat näin ollen komissiota edellyttäen, ettei niillä poiketa perussopimuksen oikeusnormeista (ks. tuomio Holland Malt v. komissio, [C-464/09 P, EU:C:2010:733] 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

188 Niinpä on hylättävä Helleenien tasavallan väitteet, joiden mukaan komission olisi Kreikassa vuoden 2008 lopussa ja vuonna 2009 ilmenneestä talouskriisistä johtuneen Kreikan talouden vakavan häiriön vuoksi pitänyt todeta ELGA:n vuonna 2009 maksamat korvaukset välittömästi SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan perusteella sisämarkkinoille soveltuviksi.”

67 SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaan ”sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää – – tukea – – jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen”.

68 Kuten unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 159–161 kohdassa muistuttanut, vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissiolla on SEUT 107 artiklan 3 kohtaa sovellettaessa laaja harkintavalta, jonka käyttäminen edellyttää taloudellisten ja yhteiskunnallisten kysymysten monitahoista arviointia (tuomio Saksa ym., v. Kronofrance, C-75/05 P ja C-80/05 P, EU:C:2008:482, 59 kohta ja tuomio Banco Privado Português ja Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, 67 kohta).

69 Lisäksi ja kuten unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 186 ja 187 kohdassa todennut, vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että kun komissio käytännesääntöjä antamalla ja ne julkaisemalla ilmoittaa, että se soveltaa niitä tuosta hetkestä lähtien niissä tarkoitettuihin tilanteisiin, se rajoittaa oman harkintavaltansa käyttämistä eikä voi lähtökohtaisesti poiketa näistä säännöistä sillä uhalla, että sen mahdollisesti katsottaisiin loukanneen yleisiä oikeusperiaatteita, kuten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta tai luottamuksensuojan periaatetta (tuomio Holland Malt v. komissio, C-464/09 P, EU:C:2010:733, 46 kohta ja tuomio Banco Privado Português ja Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, 69 kohta).

70 Joka tapauksessa on niin, että valtiontukien erityisalalla komission hyväksymät puitteet sitovat sitä siltä osin kuin niillä ei poiketa EUT-sopimuksen määräyksistä eikä varsinkaan SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan määräyksistä (ks. vastaavasti tuomio Holland Malt v. komissio, C-464/09 P, EU:C:2010:733, 47 kohta) ja siltä osin kuin niitä sovellettaessa ei loukata yhdenvertaisen kohtelun kaltaisia yleisiä oikeusperiaatteita erityisesti silloin, kun mainituissa puitteissa tarkoitetuista poikkeuksellisista olosuhteista poikkeavat olosuhteet vallitsevat jonkin jäsenvaltion tietyllä talouden sektorilla.

71 Näin ollen yhtäältä komissio ei saa sivuuttaa SEUT 107 artiklan 3 kohtaa antamalla puitteita, joissa on oikeudellinen virhe tai ilmeinen arviointivirhe, eikä kieltäytyä nämä puitteet vahvistamalla käyttämästä kyseisessä määräyksessä sille annettua harkintavaltaa. Kun se kyseistä harkintavaltaa käyttäessään vahvistaa mainitun kaltaisia puitteita, näitä on jatkuvasti tarkistettava, jotta kyseisten toimien ulkopuolelle jäävä merkittävä kehitys voitaisiin ottaa huomioon.

72 Toisaalta tällaisten puitteiden vahvistaminen ei vapauta komissiota velvollisuudesta tutkia erityisiä poikkeuksellisia olosuhteita, joihin jäsenvaltio yksittäistapauksessa vetoaa vaatiakseen SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan välitöntä soveltamista, eikä velvollisuudesta perustella tarvittaessa tällaisen vaatimuksen hylkäämistä.

73 Nyt esillä olevassa asiassa on kiistatonta, että komissio on nimenomaisesti sen vuoksi, että jäsenvaltioissa ja erityisesti Helleenien tasavallassa vallinnut talouskriisi vaikutti unionin maatalouden alkutuotannon alaan, käyttänyt SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakodan mukaista harkintavaltaansa vahvistamalla ensin tilapäiset puitteet ja tämän jälkeen muutetut tilapäiset puitteet, sillä näissä molemmissa viitataan nimenomaisesti kyseiseen alaan.

74 Näin on todettava, että vaikka Helleenien tasavalta vaati unionin yleisessä tuomioistuimessa SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan välitöntä soveltamista nyt esillä olevan tapauksen tosiseikkoihin tilapäisissä puitteissa ja muutetuissa tilapäisissä puitteissa vahvistetuista menettelysäännöistä huolimatta, se ei tämän vaatimuksensa tueksi vedonnut siihen, että tässä tapauksessa kyseisellä maatalouden alkutuotannon alalla vallitsi tämän tuomion 70 ja 72 kohdassa mainitun kaltaisia erityisiä poikkeuksellisia olosuhteita.

75 Asiakirja-aineistosta nimittäin ilmenee, että seikoilla, joihin Helleenien tasavalta vetosi unionin yleisessä tuomioistuimessa, pyrittiin näyttämään toteen Kreikan talouteen vuoden 2008 loppupuolelta alkaen ja vuonna 2009 vaikuttaneet erittäin vakavat häiriöt, mutta ne eivät olleet omiaan oikeudellisesti riittävällä tavalla näyttämään toteen, että tässä taloudessa oli sellaisia erityisiä poikkeuksellisia olosuhteita, joiden olisi pitänyt saada komissio tarvittaessa arvioimaan riidanalaisia tukia välittömästi SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan valossa.

76 Kolmannen valitusperusteen ensimmäinen osa on näin ollen hylättävä perusteettomana.

Kolmannen valitusperusteen toinen osa, joka koskee perusteluvelvollisuutta

– Asianosaisten lausumat

77 Helleenien tasavalta moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei tämä vastannut sen perusteluihin, joiden mukaan riidanalaisella päätöksellä mentiin liian pitkälle, kun siinä vaadittiin, että myös todella toteutuneista vahingoista maksetut korvaukset oli perittävä takaisin. Kreikan maatalousalan tilanne, joka jo oli ollut poikkeuksellisen vaikea korvauksia maksettaessa, oli lisäksi ollut vieläkin epävarmempi riidanalaisen päätöksen antamisajankohtana.

78 Unionin yleinen tuomioistuin ei ollut tutkinut varsinkaan sitä, oliko riidanalainen päätös SEUT 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan määräysten ja [SEUT 108] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) 14 artiklan 1 kohdan säännösten mukainen siltä osin kuin siinä määrättiin maanviljelijöille maksetut korvaukset perittäviksi takaisin.

79 Komissio katsoo, että nämä perustelut ovat liian epämääräisiä, koska niissä ei yksilöidä täsmällisesti sitä ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyä väitettä, johon unionin yleinen tuomioistuin ei Helleenien tasavallan mukaan ollut vastannut, ja että ne ovat joka tapauksessa perusteettomia.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

80 Yhtäältä on niin, että kuten komissio aivan oikein väittää, unionin yleinen tuomioistuin vastasi yksityiskohtaisesti niin viidennessä kanneperusteessa esitettyyn, suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskevaan väitteeseen kuin kuudennessa kanneperusteessa esitettyyn, takaisin perittävien tukien määrän laskentaa koskevaan väitteeseen.

81 Toisaalta Helleenien tasavalta ei esitä riittävän täsmällisesti, mitä muita sellaisia väitteitä se oli ensimmäisessä asteessa esittänyt, joihin unionin yleinen tuomioistuin ei olisi vastannut.

82 Toinen osa on näin ollen osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

83 Tästä seuraa, että kolmas valitusperuste ja näin ollen valitus on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Oikeudenkäyntikulut

84 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista, jos valitus on perusteeton.

85 Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

86 Koska Helleenien tasavalta on hävinnyt asian, se on komission vaatimuksen mukaisesti velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Helleenien tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset